

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 339/06-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 29. novembra 2007 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta a zo sudcov Ľudmily Gajdošíkovej a Lajosa Mészárosa prerokoval sťažnosť M. P., Ž., zastúpeného advokátom JUDr. M. J., B., ktorou namietal porušenie základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Topoľčany a jeho uznesením č. k. 2 T 71/05-454 z 23. novembra 2005 a postupom Krajského súdu v Nitre v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 5/2006 a jeho uznesením z 19. januára 2006, a takto

rozhodol:

Základné právo M. P. podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5 Tos 5/2006 z 19. januára 2006 p o r u š e n é n e b o l o .

Odôvodnenie:

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 339/06-16 z 3. novembra 2006 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, v ktorej namietal porušenie základného práva podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 a 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutím Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Tos 5/2006 z 19. januára 2006.

Podstatou sťažnosti je to, že Okresný súd Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 2 T 71/05-454 z 23. novembra 2005 zamietol sťažovateľovu žiadosť o prepustenie z väzby, a tiež neprijal návrh jeho brata M. P. na náhradu väzby peňažnou zárukou. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú krajský súd uznesením sp. zn. 5 Tos 5/2006 z 19. januára 2006 zamietol.

Sťažovateľ uviedol, že dôvody, ktorými okresný súd odôvodňoval ďalšie trvanie väzby uvedené v uznesení okresného súdu č. k. 2 T 71/05-454 z 23. novembra 2005, boli totožné s dôvodmi uvedenými v predchádzajúcom rozhodnutí o jeho žiadosti o prepustenie z väzby (č. k. 2 T 71/05–296 z 23. júna 2005), a to aj napriek tomu, že na dvoch hlavných pojednávaniach už prebehlo dokazovanie. Odvolaciemu súdu vyčítal, že v odôvodnení uznesenia sp. zn. 5 Tos 5/2006 z 19. januára 2006, ktorým zamietol sťažovateľovu sťažnosť proti uzneseniu okresného súdu, sa stotožnil s názorom prvostupňového súdu, že vzhľadom na dôvodné podozrenie sťažovateľa zo spáchania trestného činu v danom štádiu konania a na prebiehajúce trestné stíhanie hrozí dôvodná obava, že sťažovateľ bude pokračovať v páchaní obdobnej trestnej činnosti proti špeciálnemu subjektu, príslušníkom Policajného zboru Slovenskej republiky.

Podľa názoru sťažovateľa išlo o jediný dôvod, ktorý bol dôvodom už v počiatočnom štádiu vyšetrovania na jeho vzatie do väzby (uznesenie Okresného súdu Partizánske sp. zn. 3 Tp 18/04 zo 14. septembra 2004.) Tento dôvod nemohol postačovať na ďalšie trvanie väzby. Sťažovateľ namietal aj celkovú dĺžku konania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu z 22. novembra 2005 a o návrhu jeho brata M. P. na náhradu väzby peňažnou zárukou, ktoré sa vyznačovalo zbytočnými priet'ahmi, pretože od podania uvedenej žiadosti sťažovateľom po doručenie rozhodnutia súdu druhého stupňa sťažovateľovi 14. februára 2006 uplynula doba 2 mesiacov a 23 dní. Z uvedeného sťažovateľ vyvodil porušenie ním označených práv.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 1 ústavy osobná sloboda sa zaručuje.

Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo inak pozbavený slobody v súlade s ustanoveniami odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej právomoci a má právo byť súdený v primeranej lehote alebo prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa dotknutá osoba ustanoví na pojednávanie.

Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

Okresný súd v uznesení z 23. novembra 2005 odôvodnil ďalšie trvanie väzby tým, že sťažovateľ bol vzatý do väzby podľa § 68 Trestného poriadku z dôvodu uvedeného v § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, a to uznesením Okresného súdu Partizánske sp. zn. 3 Tp 18/04 zo 14. septembra 2004 v spojení s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 3 Tpo 104/04 zo 6. októbra 2004.

Podľa názoru okresného súdu aj v súčasnom štádiu konania trvajú dôvody väzby uvedené v § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda skutočnosti, ktoré odôvodňujú obavu, že by v prípade prepustenia z väzby na slobodu naďalej pokračoval v trestnej činnosti násilného charakteru proti príslušníkom polície, a tiež okresný súd poukazuje aj na znalecké posudky znalcov z odboru psychiatrie, v ktorých sa konštatuje, že v čase spáchania trestnej činnosti sťažovateľ trpel poruchou osobnosti, s rysmi emočnej nestálosti a hypoparanooidnými rysmi, čo je tiež predpoklad, že by po prepustení z väzby mohol pokračovať v trestnej činnosti. Z dôvodov, že sťažovateľ má výrazné sklony k páchaniu násilnej trestnej činnosti proti príslušníkom polície, okresný súd je toho názoru, že v tomto štádiu konania nie je možné nahradiť väzbu peňažnou zárukou.

V sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že ani po niekoľkomesačnom vyšetrowaní v danej veci sa nepodarilo preukázať spojitosť medzi skutkami, ktoré sa údajne stali 14. júla 2001, a skutkami z 12. septembra 2004 a súd prvého stupňa nesprávne odvodzuje možnosť pokračovania v danej trestnej činnosti práve prebiehajúcim konaním. Spochybnil aj dôvod viazať trvanie väzby na osobný výsluch znalcov, a podľa neho skutočnosť, že trpí poruchami osobnosti, neodôvodňuje existenciu dôvodov väzby.

Krajský súd v rozhodnutí z 19. januára 2006 sp. zn. 5 Tos 5/2006, ktorým zamietol sťažnosť sťažovateľa, dospel k záveru, že skutočnosti odôvodňujúce trvanie väzby, tak ako to uviedol okresný súd, existujú aj naďalej. Stotožnil sa s vecnými i právnymi dôvodmi prvostupňového súdu. Podľa názoru krajského súdu v prípade oboch trestných stíhaní, ktoré u obžalovaného prebiehajú, možno konštatovať, že zo spáchania týchto trestných činov je v danom štádiu konania obžalovaný sťažovateľ dôvodne podozrivý, a práve vzhľadom na dané trestné stíhanie hrozí dôvodná obava, že bude pokračovať v páchaní trestnej činnosti, tak ako to predpokladá ustanovenie § 67 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Z tých istých dôvodov sa krajský súd stotožnil aj so záverom okresného súdu vo vzťahu k neprijatiu peňažnej záruky na nahradenie väzby navrhutej bratom sťažovateľa.

Krajský súd však v odôvodnení rozhodnutia pripomenul okresnému súdu, aby v danej veci postupoval s osobitnou starostlivosťou a osobitnou rýchlosťou a bez závažných dôvodov vec neodročoval z dôvodu vykonania ďalších dôkazov na neurčito.

Lustráciou v ústrednej evidencii väzňov ústavný súd zistil, že sťažovateľ bol 26. apríla 2006 prepustený z väzby na slobodu.

III.

Právo na prepustenie z väzby počas konania je právom, ktorého úspešné uplatnenie predpokladá, že zanikli skutkové okolnosti, ktoré viedli ku vzatiu do väzby, a nepribudli aj ďalšie skutkové okolnosti, ktoré aj po určitom čase odôvodňujú trvanie väzby, a preto nie je potrebné zabezpečenie osoby obvineného obmedzením jeho osobnej slobody vo väzbe. O zániku týchto dvoch skupín skutkových okolností rozhoduje vždy všeobecný súd podľa zákonom určených kritérií. Základom pre ich uplatnenie je však záver o tom, či prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania.

Ústavný súd je oprávnený a povinný preskúmať, či všeobecný súd rešpektoval možnosť uplatniť právo na prepustenie z väzby, či o každej žiadosti o prepustenie rozhodol a či jeho rozhodnutie vychádzalo zo skutkových dôvodov, ktoré viedli k uvaleniu a trvaniu väzby. Ak všeobecný súd tieto princípy dodržal a dodržiava v priebehu trestného stíhania obvineného, nemožno podľa názoru ústavného súdu vstupovať do jeho právomoci preskúmaním jeho úvah a hodnotení o existencii alebo neexistencii skutkových okolností odôvodňujúcich obmedzenie osobnej slobody uvalením a ďalším trvaním väzby. Takisto platí, že ak všeobecný súd dôjde k záveru, že prepustením obvineného na slobodu by mohlo byť zmarené alebo sťažené dosiahnutie účelu trestného konania, taký záver nie je preskúmateľný ústavným súdom. Také oprávnenie prislúcha len funkčne príslušnému nadriadenému súdu, ku ktorému má obvinený neobmedzený prístup prostredníctvom možnosti podať sťažnosť proti každému rozhodnutiu o väzbe, ktoré bolo vydané na základe jeho žiadosti o prepustenie z väzby (mutatis mutandis II. ÚS 61/05).

Proti rozhodnutiu okresného súdu o zamietnutí žiadosti o prepustenie z väzby podal sťažovateľ sťažnosť, o ktorej rozhodoval krajský súd.

Na základe uvedeného treba uviesť, že sťažovateľ uplatnil svoje právo na podanie žiadosti o prepustenie z väzby a uplatnil aj riadny opravný prostriedok proti uzneseniu o zamietnutí jeho žiadosti. Takýmto zákonom predpísaným spôsobom väzobné súdy zabezpečili preskúmanie práva sťažovateľa na prepustenie z väzby rozhodnutiami, ktoré síce neakceptovali subjektívnu predstavu sťažovateľa, ale bez toho, aby sa rozhodovanie väzobných súdov dostalo z ústavne konformného postupu väzobných súdov.

Podľa záveru ústavného súdu opierajúceho sa o dôvody v uzneseniach väzobných súdov v čase podania sťažnosti ústavnému súdu nezanikli skutkové okolnosti, ktoré viedli ku vzatiu sťažovateľa do väzby. Uznesenie krajského súdu bolo riadne odôvodnené s pokynom daným okresnému súdu vo vzťahu k rozhodovaniu o prijatí peňažnej záruky za väzbu ponúknuť bratom sťažovateľa. Rozhodnutím krajského súdu sp. zn. 5 Tos 5/2006 z 19. januára 2006 preto základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy a právo podľa čl. 5 ods. 3 a 4 dohovoru porušené nebolo.

K návrhu sťažovateľa na náhradu trov konania ústavný súd uvádza, že v konaní pred ústavným súdom platí podľa § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde zásada, že účastník konania uhrádza trovy konania zo svojho.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2007